

Mechanické kmitání

1. Měření počtu kmitů za dobu 10 sekund u matematického kyvadla

Úkoly:

- 1) Pomocí matematického kyvadla určete počet jeho kmitů za dobu 10 s.
- 2) Sestrojte graf závislosti počtu kmitů, které vykoná matematické kyvadlo za dobu 10 s, na délce jeho závěsu.

Postup práce:

1) Každá ze skupin dostane různě dlouhý závěs se závažím, který bude představovat matematické kyvadlo. Pomocí stopek změříme počet kmitů n , které vykoná matematické kyvadlo za dobu 10 s, a délkovým měřítkem délku závěsu l .

2) Na základě měření prvního úkolu každá skupina vypočítá průměrný počet kmitů n_p , které vykoná jejich matematické kyvadlo za dobu 10 s. Tuto průměrnou hodnotu n_p pak nahlásí ostatním skupinám spolu s délkou závěsu l jejich matematického kyvadla. Na základě druhé tabulky pak sestrojíte graf závislosti počtu kmitů matematického kyvadla za dobu 10 s na délce závěsu matematického kyvadla.

Tabulka naměřených hodnot

1)

Číslo měření	n
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

2)

$\frac{l}{m}$							
n_p							

2. Měření tíhového zrychlení

Úkoly:

- 1) Pomocí matematického kyvadla určete velikost místního tíhového zrychlení.
- 2) Sestrojte graf závislosti periody matematického kyvadla na jeho délce.

Postup práce:

1) Každá ze skupin dostane různě dlouhý závěs se závažím, který bude představovat matematické kyvadlo. Pomocí stopek změříme periodu T (pro větší přesnost budeme měřit dobu 10 period a poté vydělíme 10) a délkovým měřítkem délku závěsu l . Na základě toho podle vztahu pro periodu matematického kyvadla vyjádříme g z uvedeného vztahu velikost tíhového zrychlení g a dosadíme naměřené hodnoty. Dopočítáme průměrnou hodnotu a odchylky.

2) Na základě měření prvního úkolu každá skupina vypočítá průměrnou periodu T_p jejich matematického kyvadla. Tuto průměrnou hodnotu T_p pak nahlásí ostatním skupinám spolu s délkou závěsu l jejich matematického kyvadla. Na základě druhé tabulky pak sestrojíte tyto grafy:

- a) graf $T=f(l)$
- b) graf $T=f(\sqrt{l})$

Na základě sestrojených grafů vyslovíte závěr. Z jakého důvodu je vhodné sestřít graf b)?

Tabulka naměřených hodnot

1)

Číslo měření	$\frac{10T}{s}$	$\frac{T}{s}$	$\frac{g}{m.s^{-2}}$	$\frac{\Delta g}{m.s^{-2}}$
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

2)

$\frac{l}{m}$							
$\frac{T_p}{s}$							

3. Měření tuhosti pružiny

Úkoly:

- 1) Určete tuhost pružiny na základě grafu závislosti okamžité výchylky na čase tělesa kmitajícího na pružině (resp. na základě grafu časové závislosti velikosti okamžité síly působící na těleso zavěšené na pružině).
- 2) Určete tuhost pružiny jiným způsobem a obě měření porovnejte.

Postup práce:

1) Každá ze skupin dostane těleso zavěšené na pružině a čidlo polohy (resp. siloměr) od firmy Vernier. Pomocí LabQuestu zaznamená časovou závislost okamžité výchylky kmitajícího tělesa zavěšeného na pružině (resp. časovou závislost velikosti okamžité síly působící na zavěšené těleso). Z naměřeného grafu každá skupina odečte periodu kmitání a na základě hmotnosti určené pomocí vah (resp. z grafu časové závislosti velikosti okamžité síly působící na těleso) je možné dopočítat tuhost pružiny.

2) Tuhost pružiny je možné určit také s využitím skutečnosti, že pružina, na kterou zavěsíme těleso, se z klidové délky prodlouží o délku Δl . Na základě velikosti síly pružnosti, kterou lze určit i pomocí běžného siloměru, lze pak již dopočítat tuhost použité pružiny.